

2. Het hierna volgende interview staat letterlijk op de site van “Brabant remembers”. Deze site wordt nog gecompleteerd met persoonlijke interviews. Er verschijnen 75 interviews. Van iedere Brabantse gemeente één. In 2019 wordt de serie, ter nagedachtenis aan de 75-jarige bevrijding van Brabant, regelmatig in delen uitgezonden. Hier volgt het Oirschotse interview van Jan Beks, opgetekend door zijn zoon Hans.

Je radio of je leven

Hoe kom ik aan betrouwbaar nieuws? De vraag werd voor veel Nederlanders in de loop van de oorlogsjaren steeds dringender. Want langzaam maar zeker waren steeds minder Nederlandse nieuwsbronnen onafhankelijk. Dan maar naar de BBC luisteren, want op die zender klonk iedere dag: ‘Hier Radio Oranje, de stem van strijdend Nederland’. Tot irritatie van de bezetter. Op 13 mei 1943 kwam dan ook het besluit: alle Nederlanders moesten hun radio inleveren. Wie dat niet deed riskeerde een gevangenisstraf of erger. Veel mensen

besloten dan ook om hun radio te verstoppen. De architect Jan Beks, van geboorte Eindhovenenaar, woont in mei 1943 met zijn gezin aan de Molenstraat in Oirschot. Hij is niet van plan zijn Philips-radio zonder slag of stoot aan de Duitsers te overhandigen. Daarom verstoppt hij die op de zolder van een bijgebouw aan de Molenstraat. Zijn state-of-the-art Royal Enfield-motor, compleet met moderne voetschakelaar, wordt ook – in onderdelen – op de zolder geparkeerd. Radio en motor staan veilig: er zit namelijk geen raam in de zolder en er gaat geen trap naartoe.

Hoogrode koppen

In augustus staan er plotseling Duitse politieagenten aan de deur. Een zekere commandant Weber, vergezeld door twee sergeants. Ze komen een radio en een motor vorderen, laten ze Beks weten. ‘Die heb ik jaren geleden al verkocht’, liegt die met een stalen gezicht. Weber en zijn mannen geloven hem niet. Ze doorzoeken het hele huis, hoe langer hoe kwader: ze weten zeker dat er iets te vinden moet zijn. De drie slaan Jan Beks in de boeien, ‘met hoogrode koppen’. Over de marktplaats gaan ze richting het gemeentehuis. In het gemeentehuis is intussen burgemeester Ed Steger aan het werk. Hij schrikt als hij Jan Beks in boeien binnen ziet komen. Wat is er aan de hand? Hij spreekt kort met Weber. Dan, onder vier ogen, met zijn dorpsgenoot. Er is verraad in het spel, onthult Steger. Ontkennen heeft geen enkele zin, adviseert hij Beks met klem: ‘het is menens vadertje. Besef dat. ‘Als Beks wil voorkomen dat hij niet meer thuiskomt, kan hij het beste bekennen, bepleit Steger: ‘Kies voor je gezin of je verdwijnt voor onbepaalde tijd naar kamp Vught’. Beks neemt zijn besluit.

Melden

Terug in de Molenstraat laat Jan Beks de drie politieagenten zien waar de radio en de motor verborgen liggen. Die is hij kwijt. Weber neemt hem mee naar het politiebureau

van Oirschot, waar overlegd wordt wat ze met hem aan moeten. Hij is nu immers Staatsgefährlich. Het vonnis: vanaf nu moet hij zich iedere week melden bij de Ortskommandantur in Eindhoven, om ervoor te zorgen dat hij zich voortaan wel aan de regels houdt. Maar Jan Beks is 'vrij' om terug te keren naar zijn gezin. Jan Beks en zijn gezin kwamen de bezetting op dit incident na ongeschonden door. Beks was bekend en geliefd in Oirschot. Hij was niet alleen vanwege zijn werk als architect nauw betrokken bij het dorp, maar ook vanwege zijn sociale belangstelling. Toen hij in 1953 door een ongeval overleed, was dat een grote schok voor de inwoners van Oirschot.

Hieronder het interview door Omroep Brabant

Hans krijgt instructies van de interviewer van Omroep Brabant

Hans vertelt hoe hij het geboeid meenemen van zijn vader op tien-jarige leeftijd beleefde.